

Lausunto ehdotuksesta koulutustoimikuntajärjestelmän kehittämistä osaamisen ennakointifoorumiksi OKM/23/040/2013

AMKE pitää esitystä ennakointifoorumista ja 11 työryhmästä perusteltuna.

Tiivistelmä

AMKE pitää esitystä 11 työryhmän muodostamasta ennakointifoorumista perusteltuna ja koulutuksen järjestäjät ovat valmiit osallistumaan ennakointifoorumiin.

Esityksestä puuttuu selkeä strateginen kärki. Toiminnallinen muutos jää esityksessä taka-alalle, kun huomio on organisaatiomuutoksessa.

AMKella ei ole huomautettavaa koulutustoimikuntajärjestelmää koskevan asetuksen kumoamiseen.

Työelämän osaamistarpeiden ja ammattirakenteiden ennakoitaan muuttuvan voimakkaasti. Suomessa on arvioitu kolmanneksen nykyisistä ammateista katoavan ja neljänneksen olevan riskissä siirtyä ulkomaille. Tämänkaltaisen muutoksen tarkoittaa, että perinteiset tavat organisoida työmarkkinoiden ja koulutuksen välinen vuoropuhelu vaativat uudistamista.

Ammatti- ja toimialarakenteet näyttävät aiempaa dynaamisempina, minkä vuoksi perinteinen 26 alakohtaisesta koulutustoimikunnasta muodostuva ennakoinnin yhteistyöverkosto jää vanhanaikaiseksi.

Ehdotus koulutustoimikuntien korvaamisesta ennakointifoorumilla työryhmineen ja asiantuntijaverkostoineen mahdollistaa työelämän osaamistarpeiden aiempaa strategisemman tarkastelun.

AMKE pitää esitystä 11 työryhmän muodostamasta ennakointifoorumista perusteltuna ja koulutuksen järjestäjät ovat valmiit osallistumaan ennakointifoorumiin.

Ennakkoinnin tulisi ulottua opetusalaan ja sen hankkeita laajemmalle. Muualla yhteiskunnassa ja muilla hallinnonaloilla havaitaan ilmiöitä, jotka muokkaavat elinkeinoelämää ja siten työelämän osaamistarpeita. Koulutus tunnistaa näitä ilmiöitä usein jälkijunassa.

Pelkkä työelämää muovaavien megatrendien tunnistaminen ei riitä koulutuksen kehittämistä tukevaksi ennakkoinniksi. Erityisesti ammatillisten tutkintojen kehittämisessä on geneeristen taitojen rinnalla tunnistettava ammattitaidon ydin ja sen muutosvoimat.

Ammatillisessa koulutuksessa on valtakunnalliset tutkintojen perusteet, joten ennakkoinnilla on oltava yhteys niiden uudistamiseen. Ennakointifoorumilla, uudistuvilla tutkintotoimikunnilla ja Opetushallituksella on oltava selkeä työnjako tutkintojen perustetyössä.

Työryhmäjaon tulee mahdollistaa parempi yhteistyö yli toimialojen rajojen, jotta koulutusten ja tutkintojen kehittäminen reagoi nykyistä paremmin muuttuvan työelämän tarpeisiin. Ammattien kehittyminen ei noudata hallinnollisia rajoja. Huomautamme, että sosiaali- ja terveysaloja esitetään kahteen eri ennakointiryhmään, vaikka ammatillisessa koulutuksessa on yksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Lähes 10 000 suorittajalla lähihoitaja on ylioppilastutkinnon jälkeen suurin tutkinto Suomessa.

Esityksestä puuttuu selkeä strateginen kärki. Toiminnallinen muutos jää esityksessä taka-alalle, kun huomio on organisaatiomuutoksessa.

Esityksen perustana on, että Opetushallitus jatkaa nykyisiä tehtäviään kuten VOSE-hankkeita.

Perustettavalle maakuntahallinnolle on esitetty ennakointitehtäviä, joten esitys ennakointifoorumista tulisi olla selkeässä yhteydessä alueellisen ennakkoinnin kanssa. Tämä näkökulma puuttuu esityksestä täysin. Emme pidä perusteltuna foorumille esitettyä määrällisen ennakkoinnin tehtävää. Koulutuksen alakohdainen määrällinen suuntaaminen on tehtävä mahdollisimman lähellä koulutuksen järjestämistä.

Ennakointia ei resursoida, joten odotettavissa ei ole ennakkoinnin tehostumista.

Ennakkoinnin hyödyntäminen ulottuu myös koko koulutusjärjestelmän uudistamiseen mukaan lukien koulutusmuodot, teknologian tai innovaatioiden hyväksi käyttäminen. Tämän vuoksi foorumilla on oltava mahdollisuus lausua tai kommentoida valmistelussa olevia koulutuspoliittisia kysymyksiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
OKM/23/040/2013
OKM 028:00/2013
Lausunto 11.5.2016

AMKElla ei ole huomautettavaa koulutustoimikuntajärjestelmää koskevan asetuksen kumoamiseen.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Petri Lempinen
toimitusjohtaja